

Vmbo Citaverde Roermond ruim boven landelijk gemiddelde Hogere prestaties door goede klassensfeer

De jongens en meisjes van de vmbo-afdeling van het Citaverde College in Roermond leveren betere prestaties dan de gemiddelde leerling in het voortgezet onderwijs. Betrokkenheid bij de leerlingen vormt de hoofdmoot van het succes. Een heterogeen samengestelde klas, intensieve begeleiding en de juiste didactische en pedagogische aanpak doen de rest.

Op het vmbo van het Citaverde College in Roermond volgt een deel van de leerlingen de Gemengde of Theoretische Leerweg hoewel de testresultaten bij de intake, hun Cito-score en het onderwijskundig rapport van de basisschool een lager niveau aangaven. Afhankelijk van het leerjaar, stroomt 20 tot 30 procent op een hoger niveau uit dan het studieadvies bij de start van hun opleiding. Slechts 1 procent eindigt op een lager ni-

Het vmbo is leuker dan de basisschool

Jilly, Suzan en Nicole zitten in het derde leerjaar van de Gemengde en Theoretische Leerweg van het Citaverde Collge in Roermond. Ze vertellen dat vooral begrijpend lezen al jaren een struikelblok vormt. Wel presteren ze met Nederlands beter dan op de basisschool. Nicole: "Hier helpen de leraren je tenminste, op de basisschool liep ik alleen maar achter. Omdat we hier meer tijd krijgen, lukt het beter." Op de vraag of ze met plezier terugkijken op de basisschool heeft hun nee hetzelfde volume als een voltallig dameskoor. Ze roemen vooral de sfeer op het vmbo: "Ik vind het hartstikke leuk in de klas, daarnaast gaat het allemaal wat langzamer zodat ik ook goede cijfers haal." Hoewel ze doen voorkomen alsof alleen de sfeer hun beeld van de school bepaalt, zijn ze ook trots op hun prestaties. Jilly: "Onze ouders hadden dit nooit verwacht, ze dachten dat we niet konden leren."

Jilly, Nicole en Suzan (v.l.n.r.):
"Hier gaan we met plezier naar school"

veau. Van de leerlingen met een LWOO-advies behaalt 30 procent een hoger niveau dan vooraf ingeschat. Deze cijfers vallen op, omdat het rapport van de Onderwijsinspectie van mei 2007 aangeeft dat in het voortgezet onderwijs 12 procent van de leerlingen op een lager en 11 procent op een hoger niveau presteert. Specifieke cijfers over het groene onderwijs zijn verder niet beschikbaar.

Heterogene klassen

Marion van Kempen en Kees Tielemans, respectievelijk adjunct-directeur en docent in de exacte en praktische vakken, geven een toelichting op hun aanpak. In het eerste schooljaar stellen ze heterogene klassen samen, alleen LWOO-leerlingen met de Basisberoepsgerichte Leerweg (BBL) als het hoogst haalbare eindniveau vormen aparte groepen. Ze kiezen voor heterogene klassen, omdat selectie aan de poort geen recht doet aan de leerlingen. Van Kempen: "Ze hebben acht jaar tegen klasgenoten met meer capaciteiten opgebokst en gezien dat toekomstige havo- en vwo-leerlingen met minder inzet betere resultaten behaalden. Dat demotiveert. Ze zijn arm

aan succeservaringen en hebben weinig zelfvertrouwen. Die leerlingen verdienen een nieuwe kans."

Op de basisschool waren de verschillen tussen de zwakkere vmbo-leerlingen en havo- vwo-kandidaten onoverbrugbaar. Het kleinere niveauverschil op het vmbo geeft in heterogene groep de zwakken wel de kans zich aan de beteren op te trekken. Tevens verbetert een heterogene klas de sociale vaardigheden. Leerlingen vragen hun klasgenoten om hulp, ze overleggen en werken samen. Het tweede leerjaar volgt slechts een ruwe schifting om te voorkomen dat de zwakkere leerlingen het spoor bijster raken. Er bestaat volgens Van Kempen wel het risico dat betere leerlingen indutten en hun niveau aanpassen aan het klassengemiddelde: "We volgen de resultaten daarom op de voet en geven de beteren extra opdrachten en uitdagingen." Daarnaast zorgt de school dat de deuren voor leerlingen geopend blijven om het hoogst haalbare te bereiken. De docenten determineren op grond van de cijfers, inzet, inzicht, zelfstandigheid en samenwerking. Daaruit volgt een advies. Tot halverwege leerjaar drie kunnen ze oefenen op het geadviseerde niveau. Wanneer dit niet haalbaar is kunnen ze nog overstappen op een andere leerweg.

Marion van Kempen en Kees Tielemans:
"Zodra leerlingen zich op hun gemak voelen, presteren ze beter"

De sfeer en aanpak

De juiste pedagogische aanpak speelt volgens Kees Tielemans ook mee. Weinig zelfvertrouwen staat goede resultaten soms in de weg. Het is de taak van de docenten hier op in te spelen. Zo herinnert Tielemans zich een leerling die bij een lastig examenvraagstuk in paniek raakte. Hoewel dat verboden is, gaf hij de leerling een schouderklopje en adviseerde hem minder lastige vragen eerst te beantwoorden. Hij vergelijkt deze aanpak met wielrenners die enkele honderden meters voor de top van een zware beklimming willen opgeven. Opbeurende en motiverende woorden van ploegleiders helpen hen naar de top waarna ze nog veertig kilometer bergafwaarts kunnen suizen. Tielemans: "Reageer op signalen van de leerling." Daarnaast moeten docenten hun vak zo speels en creatief mogelijk verkopen. In het eerste leerjaar besteden de docenten daarom veel aandacht aan individuele leerlingen. Vaak hoort Tielemans: "Dit kan ik niet", maar dankzij individuele hulp gaan de prestaties vaak verrassend snel vooruit. Ook de mentor levert een belangrijke bijdrage. De mentoren van het Citaverde College krijgen per week één lesuur en 120 klokuren per jaar voor de begeleiding. Ze onderhouden contacten met de ouders, volgen de prestaties van de leerlingen wekelijks, houden →

zicht op de sociaal emotionele ontwikkeling en overleggen bij problemen met het zorgteam. De klassensfeer levert volgens Tielemans echter, juist bij vmbo-leerlingen, de belangrijkste bijdrage aan goede leerprestaties. Zodra ze zich op hun gemak voelen, presteren ze beter. De relatie tussen docenten en leerlingen is daarbij essentieel: “Ze leren omdat ze jou waarderen, niet je vak.” Hij vindt de taak van vmbo-docenten daarom onvergelijkbaar met die van collega’s bij andere vormen van voortgezet onderwijs. “Leerlingen die afhaken gaan naar een andere school. In het vmbo blijven ze, een slechte relatie tussen leerling en docent en leerling is funest.”

Valkuil

Succes is niet vanzelfsprekend. Het risico bestaat dat de school aan het eigen succes ten onder gaat. Een te hoge inschatting van de capaciteiten van leerlingen vormt het belangrijkste probleem. Dat leerlingen het voordeel van de twijfel krijgen vergroot het risico. In het vmbo bepaalt het slechtste vak de leerweg van de leerling. Lastig, iemand kan met een 4 nog een diploma behalen, maar meer onvoldoendes zijn fataal. Tielemans: “Toen we in het verleden nog met de niveaus van A tot en met D werkten, speelde dit probleem minder.” Daarnaast merkt hij op dat het voordeel van de twijfel niet van elastiek is: “Ongemerkt versoepelen we onze maatstaven en vergeten daarbij dat het elastiek een keer knapt. Examenperiodes ervaren wij dan ook als de meest spannende tijd in ons jaarrooster.” Wel bestaat er nog een ontsnappingsroute door de kaderberoepsgerichte leerweg zodat leerlingen met aanvullende praktijkopdrachten toch nog met een diploma de school verlaten. □